

Landskap: Skåne Upptecknare: Nils Otto Lundh, Hämpinge
Härad: Phytts Berättare: " " " "
Socken: Hammarlöv Berättarens yrke: smedmästare
Uppteckningsår: 1963 Född år 1874 i Hammarlöv

"Kragekvingor" (kaffebrödsförsäljare) s. 1-7.

(skiss s. 7.)

Angående min moder som kaffebrödsförsäljare =
(Kaffebröds i allmogespråket) skall jag omtala följande.
Vi bodde i Lemmestorv en halv gammal mil från Trelleborg.
Jag antår 14 kilometer om man följer vägen först till
U Lemmestorv och sedan Landsvägen till Trelleborg.
För det mesta gagnade vi en genväg som gjorde den nog
ett par kilometer kortare, det kallades för att gå "högad",
vid de ärtiderna var väglaget tillät detta. Minst två gånger
i veckan, ibland tre, begar Mor sig av med sina korgar
hon hade två korgar, en större och en mindre, ibland två mindre,
som då hängdes över venstra axeln den större bars på ^(höger) armen
det var en spånkorg jag tror den ungefär 1 1/2 alm = 900 mm lång
och en alm = 600 mm bred och 300 mm djup, de två mindre
var flätade och hade lock och två grepar av rosting man på
den större satt grepen i mitten gjord av en grov spån.
Tisdagar - torsdagar och lördagar var de dagar hon hämtade hem
brödet. Lördag var obligatoriskt att skulda ha nya kator
till söndag, men det kunde också hända att det bara blev

in uppt.

17/12-63

två gånger på en vecka och då blev det i vanliga fall om
Tisdagen och Lördagen. Det var att gå hemifrån vid 8-tiden
på morgonen och gångetiden var väl 1 timme. Man hämtade
kåror på två kagesier, den ena hette Franka och den andra
Lina Bohmstedt. Nästom minns jag Bollar liknande våra
dagars Fastlagsbollar, vienerbröd, kränglor bestrodda med socker
Kägskorpor, beteskorpor, Pomeranskorpor dessa voro av-
länga, troligen skurna vetebröd, även de bestrodda med socker
Priserna var för Bollar & Vienerbröd pr stycke 2 öre, Korpor 1 öre
och 1 styvers = 1/2 öre, Kägskorpor 1 1/2 öre = 6 styver, kränglor 1 öre
På hem de sk. fina kakorna namnet på dem minns jag ej mer
än på Depparkakor, de var olika formade, somliga raka och
somliga S-formade, somliga runda och fyllda, de kallades kyssar
Och så vid Jul och Påsk var det litet i formen av djur & folk
och gick under namnet Julgubbar fast somliga hade formen
av en gris eller häst eller annat djur och så män & kvinnor
och så garnerade med rött och vitt smält socker ibland med
ärtal ibland ett namn såsom Ida - Anna eller andra -

16810:3.

ACC. N:R M 18810

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Priset på dem minns jag icke, men jag tycker jag minns 3 öre =
(6 stycken styckhet). Så var där långa vetebröd till 17 öre och 25 öre och
och så naturligtvis Flätor med inbakad krusin och så till
sist får jag nämna Fastlagsbullar de voro något större och kostade
de mer än de vanliga, men det berodde på från vilket Bageri
de kom. De hade olika former på sina kakor och äro smaka.
Det vanliga fortskaffningsmedlet var att gå och när krogarna var
fyllda var det en tung börda, men mor var en kraftig kvinna
och med stark vilja och med föresatsen, det skall gå, o det gick!
men hon jämrade sig många gånger när hon kom hem efter
slutat dagsverk. Det hände äro många gånger att hon
fick åka både ut och hem, på den tiden hörde många bönder
med hästskjuts till staden och hon passade alltid på att fråga
sig för när hon var ute hos kunderna och så bönderna
med bröden och när de skulle köra till Trelleborg och
när de hörde orskades aldrig skjuts och det kunde då passa
ibland att hon fick åka både ut och hem — men så hemkom
men kunde det värsta återstå. När hon fick hem hela bördan

Så var det att gå ut till gårdarna som låg på utbrytningen
men då var ju inte bördan så tung för hon visste ju tämligen
hur mycket de skulle ha, men det var flera gårdar och
så om vintern om det var snö så var det ju värre på
dessa dåliga vägar än vägen mot staden ty där var ju
alltid nog spår efter åskkan, men så lyöd bonamorsorna
på kaffe och ibland fick hon bit fläsk med sig hem och
så var det särskilt glömt för den gången och de som bodde
i byn kom sjuka hem till mor och köpte och alla händer till
förhållandena och tiderna så det nästan tabellenligt.
Men hon var inte ensam om kakorna i byn, det fanns två
andra, den ena var prängare och hade häst som körde
till Malmsö med plåns och ågg om så han köpte sitt bröd
där men det var inte i stor skala utan mest skorpar som
inte tåkade men jag minns att han hade goda kagskorpar
för ibland bytte mor och han sig emellan och det gick bra.
Så fanns även en gammal till som sålde kakor men det gick
ju i liten skala, men hon handlade även med ågg och det

16810:5.
ACC. N:R M. 5

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

gjorde inte mer ofta, men de hjälpte ofta varandra med kakor om den ena blev lämnad på någon sort - mest vid dåligt väglag. Förtjänsten på försäljningen var 20 /tyger /öre på hundra. Så det gällde inte stora summor, men det värsta var acetbrödet om det blev tvärt ~~om~~ om det blev något över vilde ingen ha det men då var det ju liam som fick äta det och det kunde bli för mycket ibland så vi blev ledsa på det. Jag för min del har alltid sedan älskat kakor till kaffe utan att ha älskat en skorpa eller Sotterkaka. —

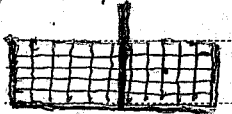
Men det var ej nog med att hemta kaffelbröd, vid sidan om följde en massa bud som knappast gav någon förtjänst, men tog en del tid. Någon ville ha bud efter en hantel garn ett brett färg eller andra bogateller. Drängarne ville gärna ha bud efter smus eller brännvin om det blev ju alltid några ören i förtjänst fast tung börda att forsla hem. Det kunde också hända vid högtiderna att det blev två turar på en dag som vid Jul och Fastelag en på förmiddagen o en på e. m. så det var rätt arbetsamt ibland men det var så vanligt

så ingen tänkte på något annat. Förtjänsten blev ju ej så stor att familjen kunde leva på den, utan vid sidan om var det att gå som hjälpegumma vid Trätt och Bakning av Trätten lördag ~~och~~ alltid på natten vid 1 o 2 tiden till så Baket, men baket var överstokat på morgonen men Trätten varade mest hela dagen och den andra dagens morgon kanske det var tid för att hämta kaffebrödet hem och sedan traska många kilometer för leverera brödet och gårdarne låg rätt spärda utanför byn så det var inte något latmansgöra för en bakergumma, men den tiden är försvarligen som pål är. Det var ej alltid att gårdarne hade samma bakergumma, utan det kunde hända att två kvinnor möttes på vägen ute bland gårdarne så det kunde bli rätt långt mellan uppehållplatserna. Det huvudsakliga gaste jag här beskrivet gäller min mor och hennes turor, men jag hände en kvinna som bodde i Klörup och som hämtade sitt bröd i Svedala och hade ännu större besticket först gick hon till Svedala och hämtade sitt bröd och sedan

hem där hon lämnade en sats, sedan bar det av till Högåsa och
ändar över till några utbrykningsgårdar i Kemmerlöv, inte Bagn
men gårdarne norr ut och ett samhälle som heter Hallsrad
Jag tror att hon spattserade med sin kakeborg minst 3 mil
Var gång hon var ute så det skulle både vilja och kraft
till det yrket, men med vana och lust går ju allt, samtidigt
som de kom och levererade bröd hade de även en massa
nyheter att berätta - telefoner fanns ej som i våra dagar
och dåligt med Tidningar så de voro alltid välkomna.
Detta är det huvudsakligaste vad jag har att säga om den saken
men skulle det vara kompletteringar som behövs vill jag gärna
stå till tjänt så långt jag kan. Jag skriver ej för komvets
skull utan av intresse och tidsfördrif och glädjer mig
om jag kan vara till någon nytta i sådana fall.

(En liten skiss
av korgarne som
jag minns dem)

ungefär så här

Stora korgen

Lilla